

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ КОНКУРС «УЧИТЕЛЬ РОКУ 2013» У НОМІНАЦІЇ «ІНФОРМАТИКА»

Лещик Надія Всеволодівна,

*методист вищої категорії відділу зв'язків з громадськістю
Інституту інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти
і науки України, відповідальний секретар журі конкурсу
«Учитель року 2013».*

Третій заключний тур Всеукраїнського конкурсу «Учитель року» відбувся з 12 по 20 квітня 2013 року в 5 містах України в п'яти номінаціях: «Інформатика» (м. Красноград, Харківська область), «Фізика» (Кривий ріг), «Іноземна мова (французька)» (м. Житомир), «Музичне мистецтво» (м. Луцьк), «Російська мова» (м. Запоріжжя).

Цей конкурс є одним із найпрестижніших серед учителів, що впродовж останніх 18-ти років проводиться в Україні, і започаткований в 1995 році на виконання відповідного Указу Президента України. Це серйозне професійне змагання, у ході якого найкращі представники 27-ми областей України яскраво розкриваються в різноманітних випробуваннях, а члени журі і колеги мають змогу побачити й оцінити професійний рівень претендентів.

Переможцям присвоюється звання «Заслужений вчитель України». Відзнаку, як правило, особисто вручає Президент України. За час проведення в ньому взяли участь понад 600 тис. учителів України, з яких почесне звання вибороли 75 педагогів.

Уперше за час проведення Всеукраїнського конкурсу «Учитель року» на його сайті <http://www.ur.gov.ua/> було розміщені електронні портфоліо 136 учасників. Кожне з них складалось з: особистих даних, відеопрезентації «Візитна картка конкурсанта» тривалістю до 3-х хв. (завантажену на канал у сервісі Youtube), опису власного педагогічного досвіду з розв'язанням проблеми, над якою працює вчитель і кольорової фотографії.

Педагогічна громадськість, журі і всі бажаючі ще за місяць до початку заключного туру мали змогу ознайомитись з портфоліо учасників, скласти про них уявлення, що дозволило підвищити прозорість і відкритість проведення і скласти об'єктивну оцінку учасників.

У відеопрезентації учасники конкурсу представляли себе перш за все як людину, учителя, фахівця своєї справи. Деякі відео склались з колажу фотографій. Але більшість демонстрували уроки, життя вчителя в школі й поза школою, цікаві шкільні і позаурочні заходи, проведення нестандартних експериментів зі шкільних предметів.

Освітня інформаційно-навчальна платформа «EDUKIT» (www.edukit.org.ua), яка дає змогу закладом освіти і педагогам безкоштовно створювати необмежену кількість сайтів, у цьому році виступила меценатом Всеукраїнського конкурсу «Учитель року» і підтримала його учасників у творчому нововведенні головного професійного змагання країни — підготовці відеоportфоліо. Авторам трьох кращих мініфіль-

мів освітня платформа безкоштовно створила і налаштувала персональні сайти, а також забезпечила їх навчання і підтримку. Переможцями за краще відеоportфоліо стали: у номінації «Інформатика» — Наталія Кривко (Полтавська область), Оксана Лабнюк (Волинська область), Олена Клейн (Одеська область), у номінації «Фізика» — Найчук Оксана (Хмельницька область), Захарчук Вероніка (Волинська область), Степушин Володимир (Одеська область), у номінації «Музичне мистецтво» — Божок Тетяна (Одеська область), Ясько Ярослава (Полтавська область), Гарець Тетяна (Дніпропетровська область), у номінації «Іноземна мова» — Кравець Світлана (Львівська область), Бірюкова Катерина (Харківська область), Столяревська Любов (Хмельницька область), у номінації «Російська мова» — Спіхіна Тетяна (Запорізька область), Заховайко Ганна (Полтавська область).

Автор найбільш креативного й інноваційного ролика, на думку «EDUKIT», Делейчук Ніна з Рівненської області (номінація «Російська мова») отримала головний приз — участь у міжнародній освітній конференції, що відбудеться на Південному узбережжі Криму під час «оксамитового сезону».

Науково-методичний журнал «Комп'ютер у школі та сім'ї» також визначив краще відеоportфоліо в номінації «Інформатика» і нагородив його автора Віталія Криворучка (Черкаська область) річною підпискою на це видання, а всім учасникам презентував збірники фахової навчально-методичної літератури.

Організатори заходу в містах проведення вели відеозапис майстер-класів «Я роблю це так» і відкритих уроків, тому в планах організаційного комітету відібрати найкращі з них і розмістити на каналі конкурсу в сервісі YouTube. Першими відеофайлами, завантаженими на канал <http://www.youtube.com/user/urgovua/> стали відкриті уроки переможців 2012 року в номінаціях «Фізична культура», «Українська мова та література», «Етика», «Біологія», які були продемонстровані на Всеукраїнській школі педагогічної майстерності. Цей сервіс слугує своєрідним банком інноваційного і передового досвіду найкращих учителів України.

Для того щоб бачити перспективу розвитку Всеукраїнського конкурсу «Учитель року», організаційний комітет приймає й уважно розглядає всі пропозиції від членів журі й учасників. Думки щодо вдосконалення умов, порядку та організації проведення, змісту конкурсних етапів й інноваційних способів ви-

явлення і демонстрації передового педагогічного досвіду з врахуванням специфіки кожного предмета, можна висловити на сайті <http://www.ur.gov.ua/>.

**Щоденник Всеукраїнського конкурсу
«Учитель року» у номінації «Інформатика»**

Третій заключний тур Всеукраїнського конкурсу «Учитель року 2013» в номінації «Інформатика» відбувся у місті Красноград Харківської області. Красноградщина разом з Харківською академією неперервної освіти, Харківською гуманітарно-педагогічною академією та районним відділом освіти провели усі заходи на достойному рівні, гостинно прийнявши і забезпечивши гарні умови для учасників і членів журі на базі Красноградського коледжу і гімназії «Гранд». А матеріально-технічна база навчальних закладів цього районного центру може конкурувати з навчальними закладами великих мегаполісів України, так як керівництво міста приділяє велику увагу розвитку освіти, навчальним закладам і підтримує талановитих педагогів.

Про високий професійний рівень педагогів свідчить те, що серед учасників заключного туру 15 учителів вищої категорії, у тому числі 9 мають звання «вчитель-методист», 3 — «старший вчитель». Переважна більшість має педагогічний стаж від 11 до 20 років; 11 вчителів, стаж роботи яких не перевищує 10 років; решта 3 — учителі зі стажем понад 20 років.

У складі фахового журі всеукраїнського конкурсу «Учитель року 2013» в номінації «Інформатика» — відомі в Україні фахівці з інформатики, автори підручників і навчальних програм, переможці попередніх років.

Обов'язки голови журі виконувала доцент кафедри прикладної математики та інформаційних комп'ютерних технологій Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського, кандидат педагогічних наук, доцент — Тетяна Валентинівна Тихонова.

12 квітня 2013 року в будинку техніки міста Красноград відбулися урочистості, присвячені відкриттю третього (заключного) туру Всеукраїнського конкурсу «Учитель року 2013» у номінації «Інформатика». До журі, учасників і гостей свята з вітальним словом звернулися: голова Красноградської районної державної адміністрації Роман Квартенко, директор Департаменту науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації Роман Шаповал, головний спеціаліст департаменту загальної середньої освіти Міністерства

Журі конкурсу

Учасники конкурсу

освіти і науки України Роман Гладковський, які побажали всім учасникам змагань творчої наснаги, плідної праці й перемог.

Після урочистого відкриття відбулися організаційні збори журі, оргкомітету й учасників конкурсу, де пройшло жеребкування щодо визначення порядку проведення майстер-класу «Я роблю це так...» і співбесіди.

I етап. Наступні два дні 28 представників від усіх областей України змагались у I етапі, виконуючи **роботу з перевірки фахової майстерності** й навичок використання інформаційно-комунікаційних технологій у практичній діяльності вчителя, що включала в себе виконання завдань зі створення електронної форми подання документів до ВНЗ, проведення аналітики й прогнозування прохідних балів у 2013 році і проектування інформаційно-пошукової системи «Вступ» за допомогою програм Microsoft Access, Excel, Word, з максимальною кількістю балів — 50. Усі виконані роботи були зашифровані і представлені членам журі для оцінювання. Найвищий бал з цього випробування набрав Мотурнак Євген (Дніпропетровська область) — 38,25, одразу ставши лідером ще в першому турі.

Найцікавішим і найзмістовнішим випробуванням I етапу стало проведення **майстер-класів «Я роблю це так»**, що є однією з форм самопрезентації, яка показує досягнення учасника як педагога, з розкриттям результативності, методів своєї роботи й оригінальних ідей і новаторських підходів. Конкурсант виступає у ролі вчителя, ділиться педагогічними знахідками, демонструє цікаві форми роботи, а решта виступають у ролі учнів. Кожному відводиться 15 хвилин, максимальна оцінка — 30 балів.

Конкурсанти Жук Наталія (Львівська область), Комарницька Оксана (Тернопільська область), Мотурнак Євген (Дніпропетровська область) продемонстрували використання продуктів Web 2.0, у якому значна частина Web-контенту створюється користувачами, а не власниками ресурсу, тобто в основі Інтернету лежать не сайти, а люди, їхні знання, їхня взаємодія. Найвідомішими і найпоширенішими ресурсами Web 2.0 є Вікіпедія, блоги (інтерактивні мережеві щоденники), технології FOAF і RSS, сайти обміну і спільного документокористування. Останній сервіс дає змогу користувачам можливість одночасного і спільного використання документів — можна створювати, змінювати, видаляти інформацію, доступну для загального корис-

тування. Наразі зникає необхідність в установці програмного забезпечення на локальних комп'ютерах.

Ці продукти дозволяють учасникам навчального процесу самостійно створювати мережеві навчальні матеріали, використовувати Інтернет спільноти для вільного розповсюдження й обміну матеріалів з навчальною метою. Учитель має можливість спостерігати й оцінювати мережеву діяльність учнів — учасників спільноти, даючи їм свободу самовираження, враховуючи їх досвід і думку, що робить навчальний процес більш інтерактивним.

Жук Наталія під час майстер-класу продемонструвала можливість інтерактивної системи MimioTeach — компактне і недороге рішення, що дозволяє використовувати як інтерактивну дошку звичайні маркерні і крейдяні дошки, що розв'язує проблему мобільності комп'ютерного класу. Цей пристрій компактний, його легко переносити з класу в клас, а після закінчення уроку можна забрати із собою і зберігати в учительській, наразі технологічною приставкою повністю відповідає можливостям звичайних інтерактивних дошок.

Конкурсант із Закарпаття Якіма Іван Іванович під час проведення майстер-класу і відкритого уроку зацікавив членів журі, учасників та учнів використанням надбудови для Microsoft Office PowerPoint 2007 і 2010 — Mouse Mischief, що дає нові можливості роботи в класі і поширюється безкоштовно. Ця утиліта дозволяє вчителям створювати інтерактивні презентації, де учні (до 25 чоловік) за допомогою власної мишки мають змогу відповідати на запитання, вибрати правильну відповідь, малювати мишкою по екрану монітора. Дії кожної мишки можна відстежити, так як їй присвоюється особливий малюнок-курсор, програмою ведеться статистика відповідей, показується перша правильна відповідь. За необхідності можна включити таймер на 1 хвилину.

Цей додаток дає можливість активно залучати учнів до роботи в класі, дозволяє пробудити цікавість учнів, упровадити інтерактивні технології в процес навчання і сприяє спільній роботі й роботі в групах — для виконання завдання всі учасники команди мають працювати спільно.

Співбесіда з конкурсантами дала можливість з'ясувати професійну компетентність педагога й перевірити рівень науково-теоретичних знань. Під час співбесіди учасники демонстрували власні підручники, посібники, результативність у підготовці учнів-переможців олімпіад, турнірів, конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт МАН України різних рівнів і етапів. Головними питаннями журі під час проведення співбесіди були: висвітлення конкретних шляхів і результатів упровадження основних ідей методичної розробки педагога в навчальному процесі, наскільки вони позитивно вплинули на підвищення навчальних досягнень учнів і перелік методів, за допомогою яких педагог у рамках своєї теми формує навички 21 століття. Саме заочне ознайомлення членів журі з електронним портфоліо учасників і відповідно педагогічним досвідом полегшило роботу журі і підняло рівень співбесіди.

II етап. 4 квітня 2013 року в Красноградському коледжі Харківської гуманітарно-педагогічної академії

Учасники II етапу конкурсу

відбулося урочисте підбиття підсумків I етапу третього (заключного) туру Всеукраїнського конкурсу «Учитель року 2013» у номінації «Інформатика», на якому, за результатами виконання учасниками роботи з перевірки фахової майстерності, проведення майстер-класів і співбесіди фахове журі визначило 12 фіналістів: Мотурнак Євген Володимирович (Дніпропетровська область) — 76 балів, Коршунова Ольга Вікторівна (Харківська область) — 56 балів, Петришак Юлія Сергіївна (Херсонська область) — 54 бали, Гетманцев Василь Сергійович (Миколаївська область) — 51 бал, Жук Наталія Іванівна (Львівська область) — 51 бал, Комарницька Оксана Михайлівна (Тернопільська область) — 51 бал, Лабнюк Оксана Михайлівна (Волинська область) — 49 балів, Клейн Олена Вікторівна (Одеська область) — 48 балів, Кузнецова Ірина Василівна (Донецька область) — 46 балів, Якіма Іван Іванович (Закарпатська область) — 46 балів, Рожко Володимир Вікторович (Рівненська область) — 45 балів, Двояк Галина Петрівна (Івано-Франківська область) — 43 бали.

Усіх учасників привітала голова журі Тетяна Тихонова, яка побажала фіналістам гідно пройти заключні конкурсні випробування: виконання творчої роботи, проведення відкритих уроків і їх самоаналізу.

Творча робота складалася з тестів і розробки навчального проекту для старшої школи «Як мої знання з інформатики і мови (або фізики, або математики, або хімії, або історії, або географії, або біології...) можуть практично допомогти моїй громаді?». Проект необхідно було подати за допомогою презентації, з включенням до неї програми для автоматизації обробки результатів навчальних досягнень учнів, наразі мова і середовище програмування конкурсанти обирали самостійно. Тривалість виконання творчої роботи — 2 години, з максимальною кількістю балів — 35.

Цього ж дня методом жеребкування учасників поділили на три групи для **проведення уроків**, причому перша група визначилася з класом, темою та часом, отримавши майже добу на підготовку. Для збереження рівних умов конкурсанти, аналогічно, у той самий час, проводилось жеребкування другої і третьої груп. Спільним рішенням журі було визначено, що всі учасники демонструють один тип уроку: систематизації й узагальнення знань. У результаті жеребкування щодо визначення тем і класів, перша група демонструвала уроки 16 квітня в 9-х класах на тему: «Основи роботи з текстовою інформацією», друга група — 17 квітня,

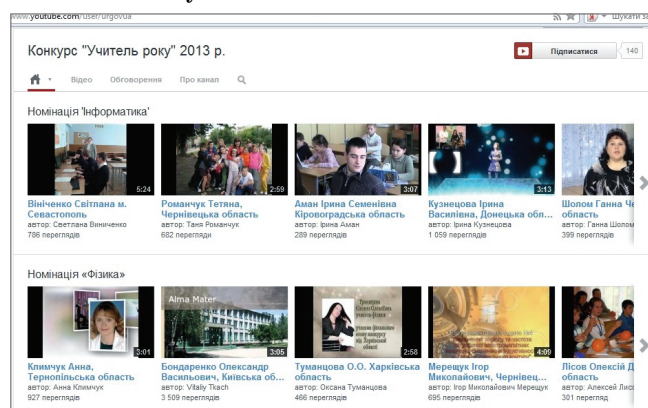
урок в 10-х класах на тему «Системи опрацювання даних, розміщених у таблицях», третя група — 18 квітня в 11-х класах на тему: «Бази даних. Системи управління базами даних». Час проведення усіх уроків з 09.00 до 12.45. з максимальною оцінкою — 50 балів.

Більшість уроків пройшли пізнавально і змістовно, інформаційно і діяльнісно насичено, учасники грамотно вибудували спілкування з учнями, сформувавши мотиви навчання. Діти практично застосовували набуті вміння й навички шляхом виконання певних завдань: створювали бейджики, складали і редагували тексти як журналісти, виступали гідами міста Краснограда, розраховували калорійність продуктів і витрат електроенергії, створювали бази даних лікаря-ветеринара і менеджера з туризму.

Більшість конкурсантів показали, як можна використовувати інноваційні ідеї передового педагогічного досвіду на уроці, які вони продемонстрували на майстер-класі.

Інформатика, як предмет, стала одним із головних компонентів сучасної освіти і відіграє дедалі більшу роль у житті суспільства і людини. Тому провідним змістом під час проведення майстер-класів «Я роблю це так» і відкритих уроків стала реалізація міжпредметних зв'язків у використанні знань учнів з основ інформатики і практичного використання отриманих навичок у різних сферах діяльності. Головним принципом кожного вчителя під час проведення майстер-класів і відкритих уроків став «Навчити дитину вчитися».

Незважаючи на те, що конкурс у номінації «Інформатика» проводився в районному центрі, це єдина номінація, яка провела on-line трансляцію уроків усіх учасників II етапу на сайті заходу. Також був здійснений відеозапис усіх майстер-класів «Я роблю це так» і відкритих уроків, найцікавіші з них згодом будуть розміщені на каналі в сервісі YouTube, де всі бажаючі зможуть з ними ознайомитись.

Канал конкурсу на сервісі YouTube

Самоаналіз уроку відбувся у дні проведення уроків, де члени журі ставили запитання для одержання додаткової інформації про хід і результати діяльності вчителя й учнів на уроці. Його тривалість до 10 хвилин з максимальною оцінкою — 15 балів.

В м. Красноград Харківської області 19 квітня 2013 року пройшла урочиста церемонія нагородження фіналістів третього (заключного) туру Всеукраїнського конкурсу «Учитель року 2013» у номінації «Інформатика».

Переможцю і лауреатам були вручені дипломи і сертифікати на отримання грошової винагороди й цінні подарунки.

Звання лауреата отримали:

Комарницька Оксана, учитель Великоглибочецької загальноосвітньої школи I–III ступенів імені Ярослава Стецька Тернопільської області;

Клейн Олена, учитель Одеської спеціалізованої школи №117 I–III ступенів Одеської області;

Коршунова Ольга, учитель Зміївського ліцею №1 імені двічі Героя Радянського Союзу З. К. Слюсаренка Харківської області;

Кузнєцова Ірина, учитель Донецької спеціалізованої загальноосвітньої фізико-математичної школи I–III ступенів №35.

Переможцем конкурсу «Учитель року 2013» в номінації «Інформатика» став Мотурнак Євген, учитель КЗО «Навчально-виховний комплекс №100 «загальноосвітній навчальний заклад — ліцей» Дніпропетровської міської ради». Цей учитель лідирував з великим відривом ще в першому турі, про що зазначалось раніше, зберіг свою домінуючу позицію і в другому турі і показав високу професійну компетентність як педагог. Це не перша нагорода Мотурнака Євгена, на Британській виставці освітніх технологій у Лондоні він став абсолютним переможцем Європейського конкурсу Microsoft Appathon зі створення рішень для освітян на операційній системі Windows 8 і представить Україну на міжнародному етапі.

Переможець конкурсу та голова журі

Після урочистостей відбувся круглий стіл з учасниками і членами журі на тему «Досвід, проблеми та перспективи Всеукраїнського конкурсу «Учитель року — 2013» в номінації «Інформатика», на якому всі присутні зазначали, що досвід, який вони отримали під час цього масштабного заходу, вони могли б здобути за один-два роки інтенсивної самоосвіти. Учасники висловили свої пропозиції щодо майбутнього конкурсу і поділились проблемами, які були під час випробувань.

І як зазначила голова журі Тихонова Тетяна, Україна пишається тим, що в неї є такі вчителі, і закликала всіх — не зупинятись на досягнутому, рухатись уперед!